

Zápis z workshopu ENVIRONMENTÁLNE DÁTA, INFORMÁCIE A HODNOTENIA

Dátum konania: 7.11.2023

Miesto: VÚVH, Bratislava

Link na web k workshopu: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/hodnotenie-zivotneho-prostredia/workshopy.html>

Cieľom workshopu bolo:

- prezentovať nové štúdie a publikácie v životnom prostredí
- sprístupniť podrobnejšie informácie o vývoji kvality vybraných zložiek životného prostredia
- prezentovať nové on-line informačné nástroje v rezorte životného prostredia
- informovať o kľúčových zisteniach týkajúcich sa životného prostredia v zmysle návrhu Správy o stave životného prostredia SR v roku 2022
- získať spätnú väzbu ku kľúčovým zisteniam a k formám a nástrojom pre aktívnejšie zapojenie mladej generácie do diania v oblasti starostlivosti o životné prostredie

Diskusia k prednáškam

1. Predstavenie štúdie *Ako von zo smetiska* (S. Slučiaková, MŽP SR)

- Otázka bola zameraná na komunálny odpad, či je obchodným artiklom pred úpravou. Odpoveď: Obchodným artiklom sa stáva až po úprave v teplárni ako palivo.
- Ďalšia otázka sa týkala kvality bioodpadu z domácností. Odpoveď: Odpad z domácností nie je kvalitný, 2/3 odpadu ide do biostanice a 1/3 na kompost, kompostárne odpad darujú – nie je teda obchodný artikel, kvalitný bioodpad je z reštaurácií

2. Monitoring zaťažených území v poľnohospodárskej krajine Slovenska (J. Makovníková, NPPC-VUPOP)

- Otázka sa týkala verejnej dostupnosti publikácií uvedených v prezentácii na webstránke. Odpoveď: Publikácie nie sú prístupné, ale momentálne sa pracuje na tom, aby sa sprístupnili.
- Otázka k skládke v Žiari nad Hronom, či sú nejaké obmedzenia na činnosti vykonávané na kontaminovanej pôde, či má nejaký štatút a čo sa môže na nej pestovať, resp. chovať. Odpoveď: Pôda bola vylúčená z pestovania poľnohospodárskych plodín.
- Otázka bola zameraná na zapracovávanie uhlíka do poľnohospodárskej pôdy z dôvodu reportingu pre EÚ a kto to sleduje. Odpoveď: Vplyv intervencie a sekvestrácie uhlíka VÚPOP sleduje len do ornej pôdy, lesnú pôdu VÚPOP nesleduje.

3. Monitoring a stav kvality ovzdušia na Slovensku, rizikové oblasti vo vzťahu k znečisteniu ovzdušia (E. Hroncová, SHMÚ)

- Otázka bola zameraná na kvalitu ovzdušia, či je možné zistiť – napríklad čím sa kúri v dedinách. Odpoveď: Nedá sa určiť, odporúča sa kúriť suchým drevom, určite sa nesmie kúriť odpadom, uhlím sa už kúri v menšej miere.

4. **Súhrnné hodnotenie environmentálnej situácie v SR – hlavné zistenia návrhu Správy o stave životného prostredia SR v roku 2022 vo vzťahu k cieľom Envirostratégie 2030** (Ing. Z. Lieskovská, SAŽP)

Diskusia k súhrnnému hodnoteniu a spôsobom zapojenia mladej generácie:

Zameranie diskusie:

- Komentáre ku konkrétnym hodnoteniam – návrhy na prípadné úpravy / vylepšenia
- Ako osloviť mladých ľudí a zvýšiť ich záujem o dianie v životnom prostredí

Návrhy a závery z diskusie:

P. Baďurová Renčová , M. Kedrová (TSK)

- Envirovýchova je zameraná viac na základné školy a je potrebné sa zamerať na mládež aj po jej skončení, keďže záujem o životné prostredie u mladých ľudí cez FB a dotazníky má nízku odozvu.
- Dôležitá je spolupráca s aktérmi (školy, obce, verejnosť), vedenie diskusií so spätnou väzbou (napr. vyplnením dotazníkov) so zámerom zistiť, ktoré oblasti považujú za kľúčové pri svojej práci (učitelia). Na získanie dôvery je podstatné chodiť medzi aktérov a počúvať ich potreby, vysvetľovať, vytvoriť mediálny a obsahový kanál, ktorý by ich zaujal, podstatná je napríklad aj komunikácia s odbornými organizáciami a participácia verejnosti. Na základe získaných informácií a spolupráce je možné vytvoriť nové produkty – aplikácie (napr. panoramatické klimatické hry), pričom nie je vylúčené, že nebude na ne žiadna odozva.
- V oblasti podpory nových projektov je potrebné finančné zabezpečenie z dôvodu krátenia rozpočtov samosprávnych krajov (Ekomapa bola vytvorená z vlastných zdrojov TSK), malého počtu grantových výziev, nedostatku personálu a aj času na kampane, budúcnosť je možná v prepojení s komerčnými spoločnosťami, ktoré majú peniaze.

M. Fischerová (MŽP SR)

- Nesúhlasí, že EVVO je zanedbávaná oblasť, financie sú dostatočné, ale nie sú dobre rozdelené (preferované sú projekty na budovanie infraštruktúry, aby sa predišlo súdnym procesom).
- S prefinancovaním projektov odporúča obrátiť sa na Envirofond, je potrebné zistiť, čo verejnosť potrebuje a následne sa vyhlási výzvy, financie je možné čerpať aj z nového operačného programu.
- Poďakovala prednášajúcim za ich prednášky vo vzťahu aj k uvedeným príkladom využitia dát a vyslovila potrebu intenzívnejšej spolupráce medzi inštitúciami (MŽP SR, VÚPOP, SAŽP, SHMÚ, samosprávne kraje).

M. Močko (MŽP SR)

- Upozornil na zmenu trendu – mladí ľudia strávia viac času pri počítači a na mobiloch, bolo by vhodné vytvoriť také interaktívne aplikácie o životnom prostredí, ktoré by mladých zaujali aj cez sieť (FB, Instagram).

E. Hroncová (SHMÚ)

- Napriek tomu, že financií je dostatok, ich využívanie je slabé.

Motivovať mladých ľudí, aby sa zbavili „konzumného spôsobu života“ prostredníctvom ich zapojenia do „diania“, ale to sa nedá robiť virtuálne. Ako príklad uviedla projekt, ktorý realizovali v Revúcej a Jelšave, kde deti prejavili vysoký záujem o vzorkovanie vrátane zaujímavých otázok odborníkom kvality ovzdušia.